

Chambre des Représentants

SESSION 1963-1964.

19 JUIN 1964.

PROJET DE LOI complétant l'article 152 du Code d'instruction criminelle.

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'article 152 du Code d'instruction criminelle a été modifié par la loi du 16 février 1961 sur la représentation des parties devant les juridictions répressives.

Sous l'empire de l'ancien article 152, les personnes morales de droit public qui devaient comparaître à une audience de police comme parties civilement responsables ou comme parties civiles, pouvaient se faire représenter par un fondé de pouvoir spécial; c'est ainsi que les administrations publiques (Etat, province, commune) déléguaient habituellement pour les représenter un de leurs agents.

*
**

La loi du 16 février 1961 ayant interdit d'une façon générale la représentation par un fondé de pouvoir spécial, les administrations publiques se voient actuellement refuser l'accès du prétoire si elles se font représenter par un fonctionnaire ou un agent muni ou non d'une procuration spéciale.

Cette conséquence de la loi du 16 février 1961, mais qui n'a manifestement pas été voulue, est regrettable pour les administrations publiques qui ne peuvent plus recourir aux services de leurs agents, même pour des litiges de minime importance ou pour lesquels l'intervention d'un agent spécialisé dans la matière est indiquée.

A cet égard, ainsi que l'a fait judicieusement observer M. le Procureur Général de la Cour dans sa mercuriale du 1 septembre 1961 (J.T., 10 septembre 1963, p. 478, colonne 3), la loi du 16 février 1961 est allée au-delà du but qu'elle se proposait : écarter définitivement du prétoire des tribunaux de police les agents d'affaires.

*
**

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1963-1964.

19 JUNI 1964.

WETSONTWERP tot wijziging van artikel 152 van het Wetboek van strafvordering.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Artikel 152 van het Wetboek van strafvordering is gewijzigd bij de wet van 16 februari 1961 betreffende de vertegenwoordiging van de partijen voor de strafrechtbanken.

Onder de gelding van het vroeger artikel 152 konden de publiekrechtelijke rechtspersonen die als burgerlijk aansprakelijke partij of als burgerlijke partij op een politiezitting moesten verschijnen, zich laten vertegenwoordigen door een gemachtigde, voorzien van een bijzondere volmacht; aldus vaardigden de openbare besturen (Staat, provincie, gemeente) gewoonlijk een van hun beambten af om ze te vertegenwoordigen.

*
**

Daar de wet van 16 februari 1961 de vertegenwoordiging door een gemachtigde, voorzien van een bijzondere volmacht, in algemene bewoordingen verboden heeft, worden de openbare besturen thans niet tot de rechtszaal toegelaten als ze zich laten vertegenwoordigen door een al dan niet van een bijzondere volmacht voorziene ambtenaar of beambte.

Dit gevolg van de wet van 16 februari 1961, dat echter blijkbaar niet gewild was, is betreurenswaardig voor de openbare besturen die geen beroep meer kunnen doen op de diensten van hun beambten, zelfs voor geschillen van gering belang of waarvoor het raadzaam is een ter zake gespecialiseerd beambte te laten optreden.

Te dien aanzien is de wet van 16 februari 1961, zoals de heer Procureur-generaal de la Cour in zijn redevoering van 1 september 1961 (J.T., 10 september 1963, blz. 478, kol. 3) oordeelkundig heeft doen opmerken, het doel dat zij voor ogen had voorbijgeschoten : de zaakwaarnemers voorgoed uit de rechtszaal van de politierechtbanken weren.

*
**

Dans ces conditions, il est apparu souhaitable de modifier la loi du 16 février 1961 sur la représentation des parties devant les tribunaux de police lorsque la partie à l'instance est une personne morale de droit public telle que l'Etat, la province, la commune ou toute autre personne morale de droit public.

La représentation des parties devant les instances pénales, telle qu'elle a été organisée par la loi du 16 février 1961, reste maintenue; toutefois, la représentation par « un fondé de procuration spéciale » est rétablie par le projet en faveur des personnes morales de droit public, sans exclure pour autant la représentation par un avocat si tel est l'intérêt des administrations publiques; la représentation par « un fondé de procuration spéciale » ou par « un avocat porteur des pièces » est donc laissée au libre choix de la personne morale de droit public.

Il a été tenu compte des observations du Conseil d'Etat.

Le Ministre de la Justice.

P. VERMEYLEN.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le Conseil d'Etat, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de la Justice, le 21 mars 1964, d'une demande d'avis sur un projet de loi « complétant l'article 152 du Code d'instruction criminelle », a donné le 8 avril 1964 l'avis suivant :

L'intention du Gouvernement, à s'en référer à l'Exposé des Motifs, est de permettre la représentation devant les juridictions pénales, des personnes morales de droit public par « un fondé de procuration spéciale » sans exclure pour autant la représentation par un avocat; dès lors que le libre choix est laissé à la personne morale de droit public, le mot « de même » devrait être employé de préférence à l'adverbe « aussi », qui est notamment employé dans le sens de « de plus ».

Dans la version néerlandaise, il y aurait lieu de remplacer l'expression « bijzonder gemachtigde » par les mots « gemachtigde, voorzien van een bijzondere volmacht », conformément à la terminologie des articles 36 et 66 du Code civil.

Le texte du projet constitue une exception à la règle suivant laquelle les parties comparaissent en personne devant les juridictions pénales où sont représentées par un avocat; il en résulte que la disposition nouvelle devrait être interprétée restrictivement quant au sens de l'expression « personne morale de droit public », ce qui exclura les personnes morales de droit public étranger.

Le liminaire de l'article unique devrait être rédigé comme suit :

Article unique.

« L'article 152 du Code d'instruction criminelle est complété par la disposition suivante : »

La chambre était composée de
MM. :

J. SUETENS, *premier président*;
G. HOLOYE, *conseiller d'Etat*;
J. MASQUELIN, *conseiller d'Etat*;
C. VAN REEPINGHEN, *assesseur de la section de législation*;
P. DE VISSCHER, *assesseur de la section de législation*;
G. DE LEUZE, *greffier adjoint, greffier*.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J. SUETENS.

Le rapport a été présenté par M. E. JOACHIM, auditeur général.

Le Greffier,
(s.) G. DE LEUZE.

Le Président,
(s.) J. SUETENS.

Het is dan ook wenselijk gebleken de wet van 16 februari 1961 betreffende de vertegenwoordiging van de partijen voor de politierechtbanken te wijzigen wanneer de partij in het geding een publiekrechtelijk rechtspersoon is zoals de Staat, de provincie, de gemeente of enig ander publiekrechtelijk rechtspersoon.

De vertegenwoordiging van de partijen voor de strafrechten zoals zij door de wet van 16 februari 1961 is geregeld, blijft gehandhaafd; de vertegenwoordiging door « een gemachtigde, voorzien van een bijzondere volmacht » wordt echter door het ontwerp weer ingevoerd ten gunste van de publiekrechtelijke rechtspersonen, zonder dat daarom de vertegenwoordiging door een advocaat, als dit in het belang is van de openbare besturen, wordt uitgesloten; de publiekrechtelijke rechtspersoon mag dus vrij kiezen tussen de vertegenwoordiging door een « gemachtigde, voorzien van een bijzondere volmacht » of door een « advocaat, houder van de stukken ».

Er is rekening gehouden met de opmerking van de Raad van State.

De Minister van Justitie,

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De Raad van State, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 21^e maart 1964 door de Minister van Justitie verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet « tot wijziging van artikel 152 van het Wetboek van strafvordering », heeft de 8^e april 1964 het volgend advies gegeven :

Te oordelen naar de memorie van toelichting is de bedoeling van de Regering, dat publiekrechtelijke rechtspersonen zich voor de strafrechtbanken door een « bijzonder gemachtigde » kunnen doen vertegenwoordigen, zonder dat hun vertegenwoordiging door een advocaat daarom uitgesloten zou zijn; wordt in dezen vrije keus aan de publiekrechtelijke rechtspersoon gelaten, dan zijn in de Franse tekst de woorden « de même » te verkiezen boven het adverbium « aussi », dat ook in de betekenis van « de plus » wordt gebruikt.

In de Nederlandse tekst moeten voorts de woorden « bijzonder gemachtigde » door de woorden « gemachtigde, voorzien van een bijzondere volmacht » worden vervangen, overeenkomstig de terminologie van de artikelen 36 en 66 van het Burgerlijk Wetboek.

De tekst van het ontwerp vormt een uitzondering op de regel, dat partijen voor de strafrechtbanken in persoon verschijnen dan wel door een advocaat zijn vertegenwoordigd; bijgevolg moet de nieuwe bepaling, wat de betekenis van « publiekrechtelijk rechtspersoon » betreft, restrictief worden uitgelegd zodat rechtspersonen naar buitenlands publiek recht uitgesloten worden.

De inleidende volzin van het enig artikel moet aldus worden gelezen :

Enig artikel.

« Artikel 152 van het Wetboek van strafvordering wordt met de volgende bepaling aangevuld : »

De kamer was samengesteld uit
de HH. :

J. SUETENS, *eerste voorzitter*;
G. HOLOYE, *raadsheer van State*;
J. MASQUELIN, *raadsheer van State*;
C. VAN REEPINGHEN, *bijzitter van de afdeling wetgeving*;
P. DE VISSCHER, *bijzitter van de afdeling wetgeving*;
G. DE LEUZE, *adjunct-greffier, greffier*.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J. SUETENS.

Het verslag werd uitgebracht door de H. E. JOACHIM, auditeur-generaal.

De Griffier,
(get.) G. DE LEUZE.

De Voorzitter,
(get.) J. SUETENS.

PROJET DE LOI

BAUDOUIN, ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre de la Justice est chargé de présenter en Notre nom aux Chambres législatives le projet de loi dont la teneur suit :

Article unique.

L'article 152 du Code d'instruction criminelle est complété par la disposition suivante :

« Toutefois, si la partie civilement responsable ou la partie civile est une personne morale de droit public, celle-ci peut de même comparaître par un fondé de procuration spéciale. »

Donné à Bruxelles, le 3 juin 1964.

WETSONTWERP

BOUDEWIJN, KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Justitie is gelast in Onze naam bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Enig artikel.

Artikel 152 van het Wetboek van strafvordering wordt met de volgende bepaling aangevuld :

« Indien de burgerlijk aansprakelijke partij of de burgerlijke partij een publiekrechtelijk rechtspersoon is, kan zij evenwel ook verschijnen in de persoon van een gemachtigde, voorzien van een bijzondere volmacht.

Gegeven te Brussel, 3 juni 1964.

BAUDOUIN.

PAR LE ROI :

Le Ministre de la Justice,

VAN KONINGSWEGE :

De Minister van Justitie,

P. VERMEYLEN.